

Slovenskí opoziční poslanci opúšťajú sálu, koaliční nehlasujú za vlastný dokument! Škandály a chaos okolo programového vyhlásenia vlády

- CZ24 News | 1. května 2020

SLOVENSKO: Vláda Igora Matoviča predložila programové vyhlásenie vlády do parlamentu v najneskoršom možnom termíne, v akom mohla, teda 21. apríla. Parlament toto programové vyhlásenie vlády schválil takmer po dvojtyždňovom rokovaní, tesne pred obedom 30. apríla.

Prerokovanie programového vyhlásenia vlády bolo, samozrejme, poznačené koronakrízou, vo všeobecnosti však vláda, opierajúca sa o ústavnú väčšinu, nevenovala prerokovávaniu tohto zásadného dokumentu nijakú zvláštnu pozornosť. Premiér a väčšina jeho ministrov takmer počas celého obdobia prerokovania tohto dokumentu neboli prítomní. Premiér Igor Matovič akurát dokument uviedol, keďže však hneď potom z rokovacej sály odišiel a neumožnil poslancom klásť mu otázky, poslanci strany Smer z rokovania parlamentu demonštratívne odišli. Premiér sa do diskusie okolo programového vyhlásenia vlády nijako nezapájal a prehovoril až na koniec debaty, takže z jeho strany to bol skôr monológ než dialóg, zároveň tento postoj väčšina opozičných poslancov vnímala ako prejav arogancie a pohrdania parlamentom.

Výčitky voči dokumentu

Tento pre vládnutie zásadný dokument možno charakterizovať ako veľmi rozvláchny, jeho rozsah je dvestodvanásť strán, a veľmi nekonkrétny. Podľa výpočtov opozičných expertov je navyše finančne neudržateľný. Súčasná predkrízová výška rozpočtu je sedemnášť miliárd eur a nároky, ktoré vyplývajú zo záväzkov rozpočtu, boli vyčíslené na dvadsaťpäť miliárd eur. To bola jedna z najčastejších výhrad v parlamentnej rozprave. Rozpočet nijako nepočíta so zvýšenými nákladmi súčasnej koronakrízy, teda je dimenzovaný na obdobie ekonomickej prosperity. Ďalšou charakteristikou programového vyhlásenia vlády je skutočnosť, že nikde sa nedeklaruje rušenie sociálnych balíčkov predchádzajúcej vlády – vlaky zadarmo, obedy pre deti v škole zadarmo a podobne – čo je dosť paradoxné, pretože práve tieto kroky boli bývalou opozíciou, dnes koalíciou, veľmi ostro kritizované.

Veľké výhrady zo strany opozície boli deklarované aj ohľadom zásadných reforiem v oblasti justície a ústavného poriadku. Viaceré opatrenia sú zjavne protiústavné, čo by však v zásade nemusel byť problém, lebo koalícia disponuje ústavnou väčšinou, problém je ale so zjavnou retroaktívnosťou viacerých opatrení, napríklad s limitovaním veku odchodu sudcov Ústavného súdu do dôchodku na sedemdesiat rokov, pričom v čase menovania bol ich mandát dvanásťročný. Takéto rozhodnutia sú nielen retroaktívne, ale aj v priamom rozpore s princípom právnej istoty. Aj preto je možné, že napriek prijatiu takýchto zákonov, hoc aj ústavnou väčšinou, ich Ústavný súd zruší, odvolávajúc sa na materiálnu podstatu ústavy, teda na ochranu demokratického charakteru štátu. Tento argument Ústavný súd použil v Českej republike, ale v minulosti aj na Slovensku a zrušil tak platnosť niektorých ústavných zákonov. Išlo pritom napríklad o previerky sudcov, ktoré sú aj dnes v programovom vyhlásení vlády a v minulosti bol ústavný zákon podobného znenia Ústavným súdom zrušený.

Hádky v koalícii

Isté napätie v koalícii vzbudilo vyhlásenie poslankyne za vládu Slobodu a Solidaritu (SaS) Jany Cigánikovej, že odmietne podporiť programové vyhlásenie vlády. Táto tímlíderka SaS pre zdravotníctvo rozporovala predovšetkým tú časť programového vyhlásenia vlády, v ktorej sa ako fakultatívna možnosť uvádza zjednotenie všetkých zdravotných poisťovní do jednej, takzvaný projekt unitas. V programe SaS bol presný opak, mali tam vytvorenie podmienok pre podstatne väčšie množstvo poisťovní na trhu. Rátali so vznikom rôznych profesijných, regionálnych či iných poisťovní, napríklad vojenská, požiarnická, lekárska alebo spišská, východoslovenská a podobne. Poslankyňa Jana Cigániková svoj nesúhlas s programovým vyhlásením vlády odôvodnila aj tým, že minister zdravotníctva Marek Krajčí jej osobne slúbil, že tento záväzok či možnosť v programovom vyhlásení vlády nebude, no nakoniec sa tam predsa len vyskytol.

Je logické, že programové vyhlásenie vlády bolo nakoniec po takmer desiatich rokovacích dňoch prijaté aj napriek výhradám opozície, trochu prekvapivá je len skutočnosť, že zaň hlasovalo len deväťdesiatdva koalíčných poslancov. Okrem dlhodobu chorej volebnej líderky hnutia Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (OĽaNO) Márie Šofranko, ktorá si dosiaľ neprebrala poslanecký mandát a okrem už spomínanej poslankyne za SaS Jany Cigánikovej, to bola aj poslankyňa za stranu Za ľudí Alexandra Pivková, ktorá je zároveň aj primátorka Lučenca a dala prednosť vedeniu mestského zastupiteľstva pred hlasovaním o programovom vyhlásení vlády. Naopak, za programové vyhlásenie vlády zrejme omylom hlasoval poslanec za opozičný Smer Vladimír Faič, ktorý v predchádzajúcom období pôsobil ako šéf Zboru poradcov premiéra Roberta Fica.

Programové vyhlásenie vlády tak parlament schválil v posledný aprílový deň deväťdesiatimi tromi hlasmi poslancov, z toho však bolo len deväťdesiatdva koalíčných. Vláda Igora Matoviča tak podľa očakávaní získala dôveru a bude vládnuť s legitímnym mandátom.